

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota,

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 2A,
(József tőherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycím: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ...	600 Lej
Fél évre ...	300 Lej
Negyed évre ...	150 Lej
Havonta ...	50 Lej

Művelés díjazás szerinti.
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej. Buoregiben 50 banival
több.

A kereskedők és a lakbértörvény enyhítése.

Bucurestiből jelentik: A fővárosi kereskedők tegnap délután értekezletet tartottak a Siatul Negustorese nagytermében. Brancovici, a Siatul alelnöke közölte, hogy megbeszélést folytatott Marzescu igazságügyi miniszterrel, aki kijelentette, hogy a lakbértörvényjavaslaton nem áll módjában változtatni, de a kereskedők jogos kívánságait tekintetbe fogja venni a kereskedői törvény megalkotásánál. A jövő hét folyamán újabb értekezlet lesz a lakbértörvényjavaslat ügyében.

A magyar szanálás.

Párisból táviratozzák: A Tempsban ma nyilatkozik báró Korányi Frigyes volt párisi magyar követ, jelenlegi magyar pénzügyminiszter. Nyilatkozatában elsősorban azt emeli ki, hogy meg van győződve arról, hogy a szanálási munka nem fog akadályokba ütközni. A pénzügyi ujjáépítéstől sok szenvedésnek és a közvélemény idegességének meg szünését várja. Végül hálásan emlékezik meg azokról a francia politikusokról, akik mindenkor, — néha kényes helyzetben is, — a legnagyobb jóindulattal tanúsították Magyarországot. Párisi diplomáciai körök sajnálkozva tárgyalták, hogy Kofányi megvált a párisi követség vezetésétől, ahol olyan sikeresen dolgozott a francia-magyar közlekedés előmozdításán. A sajnálkozás a párisi sajtóban is élénken megnyilvánul.

Páriból táviratozzák: Harding William, aki ideérkezett, a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott magyarországi utjáról és kijelentette, hogy onnan a legjobb impressziókkal érkezett vissza. Strakosch Magyarországból visszatérve, Párison át Londonba utazott.

Budapestről táviratozzák: Az ellenzéki pártok megbeszélést tartottak arról a magatartásról, amelyet a kölcsönügyben fognak tanúsítani. A Kossuth-párt úgy határozott, hogy érdemleges vitát fog folytatni, míg a szociáldemokrata párt eddig nem döntött és valószínű, hogy a párt képviselőinek magatartásáról holnap határoznak. A fajvédők eddigi megállapodásuk szerint ellenjavaslatokkal lépnek fel. Az obstukció gondola azonban eddig egy frakcióban sem vetődött fel és ezért a kölcsönjavaslatok letárgyalását biztosítottak veszik.

A görög ellenzék részt vesz a népszavazásban.

Athenből táviratozzák: Az ellenzéki pártok elhatározták, hogy az április tizenharmadiki népszavazásban részt vesznek, ha a kormány a szavazás szabadságát biztosítja.

Kivételes rendszabályokhoz nyúl a kormány

(Minden erővel elfojtja a diákszavargásokat.
A diákok megtámadták Blank Arisztidét.)

Bucurestiből jelentik: A szenátus tegnapi ülésén csak kisebb jelentőségű javaslatok szerepeltek. A Kamara ülésén Madgearu kérdést intéz a kormányhoz a Blank Arisztid előadásán történt rendzavarás miatt. Nicolaeau rendőrprefektus

tudott arról, hogy tüntetés készül, mert ő maga kérte az előadót, hogy halassza el előadását. Ennek ellenére mégsem történt intézkedés a tüntetés megakadályozására.

Szigoru vizsgálat megindítását kéri. Kéndezi továbbá a pénzügyminisztert, hogy miért vonta vissza a kincstári bonok konszolidálásáról szóló törvényjavaslatot. Bratianu Vintilla pénzügyminiszter azt válaszolja, hogy a visszavonás csak ideiglenesen, egyes iratok kiegészítése végett történt. Tatarescu belügyi államtitkár kijelentette, hogy a kormány minden erővel meg fogja akadályozni a további diákszavargásokat. Blank Arisztid előadásán történt zavargások ügyében szigorú vizsgálatot indítanak, amelynek eredményét közölni fogja a Kamarával. Ha a fennálló törvények elégtelennok bizonyulnának a rend fenntartására, úgy

a kormány kivételes rendszabályokhoz esetleg speciális törvényekhez fog nyulni

a demokrácia védelmére úgy, amint az a külföldön is történt.

Ezután Joantzescu bírálja a kommercializálási törvényjavaslatot. Az a meggyőződése, hogy a javaslat megkönnyíti az állami javak elidegenítését és elvesztését. A szóban forgó állami üzemek nem fizetik a jelzőlog kölcsönöket, mert az állam semmiféle garanciát nem vállalt értük. A javaslat nem biztosítja az állam hozzájárulásának megfelelő értékelését. A kommercializálás a nagyvállalatok trösztösítését fogja maga után vonni, ami a belföldi piac megdrágulásának lesz előidézője.

Blank Arisztid elleni támadásról a következőket jelentik Bucurestiből: Vasárnap délután és éjszaka a fascisták perének tárgyalása alkalmából hatalmas tüntetések folytak le a fővárosban. A tüntetések során a diákok tettleg irzultatták Blank Arisztidét a román pénzügyi élet egyik vezetőjét. A tüntetők egy csoportja a Fundatia Carol elé ment mert tudták, hogy Blank Arisztid ott előadást tart a pénzügyi krízisről. Ahig kezdte meg az előadását, a másodikkal emeleti kizáratról hangos ki-

bálás zaja hallatszott, amely hamarosan éles fütyölésbe csapott át. A megjelent nagyszámú közönség a tüntetés hallatára hatalmas tapsban tört ki és ünnepelte Blankot. A zürzavar teljes volt a teremben. Néhány pillanatra helyreállt a csend, a diákság azonban behatolt a terembe, s a közönséget ütlegelve utat keresett az előadói emelvény felé, hogy Blank Arisztidét inzultálja.

A teremben pánik támadt, a fegyvertelen hallgatóság rémülten menekült a fütykösökkel felfegyverzett diákcsoport elől, amely végül is „ölfétek meg” kiáltásokkal elérték a szónoki emelvényt s néhány ütést mértek Blank Arisztidre. Szerencsére az ütések nem voltak súlyosak s így azoknak komolyabb következményei nem lesznek. Blank Arisztid inzultálása után a közönség kivonult a teremből, hangos kifejezést adva felháborodásának, hogy a hatóságok semmiféle intézkedést nem tettek a Fundatia Carol védelmére.

A diákok többi része harmincas-negyvenes csoportokba verődve, a város többi részén botokkal felfegyverkezve tüntetett, s mindenütt, ahol megjelentek bevett ablakok jelezték utjukat. Bevették

Hitlert öt évre elítélték.

(Ludendorffot felmentették. — Nacionalista zavargástól tart München.)

Münchenből táviratozzák: Tegnap óta őráratok cirkálnak az utcákon, a rendőrséget és a védőrséget megerősítették. A hatóságok attól tartanak, hogy a nemzeti szociálisták nagyarányú tüntetést rendeznek abban az esetben, ha Hitler Adolfot és társait elítélik. Az ítélet plakátrozását megtiltották és ezért a védők azt tervezik, hogy az ítéletki hirdetés után automobilon járják be a várost. Ha az automobilon feketé, fehér, piros zászló fog lengeni, az a pörbefogottak felmentését jelenti, ha pedig a védők autói zászló nélkül fogják bejárni a város utcáit, az azt jelenti, hogy a vádlottakat elítélték és továbbra is fogva tartják. Hitler hívei útközben fényjelzésekben is megállapodtak, a mit házról-házra továbbítanak.

Münchenből táviratozzák: Ma dél előtt tíz órakor hirdették ki az ítéletet a Hitler-ügyben.

Hitlert, Pöhnert, Kriebelt és Wébert egyenként öt-öt évi várfogságra és kétszáz aranyárnyárka pénzbüntetésre ítélték. A pénzbüntetés nem fizetés esetén átváltoztatható további husz napi

a Marmoroschi Bank ablakainak nagy részét, valamint a két főbejárat üveglapját is. A Strada Carolon, a Lipsicanin, a Calea Rahovein ugyancsak majdnem valamennyi üzlet kirakatait betörték, s azoknak a kereskedőknek a cég tábláit, akiket zsidóknak tartottak, leszaggatták. A Strada Selarin megállították a fővasutat és a zsidókat lekergették arról. Egy másik csapat a Calea Vacaresii felé ment, ahol azonban a katonaság feltróztatta őket.

A Strada Izvor felé tartó diákcsoportot végre egy csendőrosztagnak sikerült körülkeríteni, s közülük ötöt előállították a rendőrprefekturán. A tüntetők felvonultak a Strada Sarindaron is, ahol az Adeverul és a Dimineata épületeinek ablakait törték be kövekkel.

Az egész éjszakán át tartó tüntetésből kifolyólag mára össze hét előállítás történt.

Blank Arisztid, akit a diákok tegnap a Fundatia Carolban megtámadták, és megverték, ma nyílt levelet intéz az összes délutáni lapokban a diákokhoz, amelyben kifejti, hogy a román nemzet jövőre dőbeli vezetői mily rossz utakon járnak, amikor ilyen cselekedetek követnek el.

A diákság eljárása Blankkal szemben annál inkább rosszulalásra méltó, mert ő volt az, aki kizárólag a diák támogatásra közel husz milliót adományozott.

várfogságra. A vádlottakat még a perkölcségek megterítésére ítélték. Az elítélteket hat havi fogság után feltételeken szabadlábra helyezik.

Ludendorffot felmentették. Vele szemben a költségek viselésébe a kincstárt marasztalták el. A többi vádlottat

Frick, Röhm, Brückner, Wagner és Pernet a büncselekményben való segédkezésükért egyenként egy évi és három havi várfogságot és száz aranyárnyárka pénzbüntetést kaptak.

A száz aranyárnyárka pénzbüntetés átváltoztatható tíz napi várfogságra. Az elítélteket büntetésük hátra levő idejére haladéktalanul szabadlábra helyezik feltételeken 1928. április elsejéig.

A vádlottaknál beszámították a vizsgálati fogagot. Az ítéletet a közönség nyugodtan hallgatta végig.

Münchenből táviratozzák: A Hitler-pör ítéletének kihirdetése után a törvényszék előtt nagyobb csoportosulás támadt. A tömegben izgatott hangulat vet erőt és nagy rendőri készütség vonult ki. A rendőrség rövid idő alatt szétoszlatta a tömeget.

A szadista tanítónő gyermekkinzásai.

(Mészáros Juliska összes körmeit leverte. — A szentleányfalvai szadista botrány.)

(A Közlöny "különböző munkatársától.) Szentleányfalva ódon temetőjének egyik domborodó sírhantján egyszerű fakoreszt jelzi, hogy *Julász* Jancsika a bűnös emberek közül megtért oda, ahol nincsen szenvedés és fájdalom, nincsen kegyetlen tanítónői véreserű süítő öklével és kék foltokat hagyó nádpálcájával. De most térünk vissza és figyeljük az élők ég bekialtó vádjait *Károly* Antalné tanítónő ellen.

Bankstark János csinos fégláza a község egyik mellékucáján van. A padló nélküli szobájában meryszetig emelt apró ágyak sorakoznak. A fehérrre meszelt padlóknál fekete ruhás, piros képű, tipikus svábgyermek ülnék és ijedten bámulnak a belépőkre. Az egyik fűrgén szalad apja után, a ki a kényben foglalatokodik. *Bankstark* János hatalmas vállú, vasöklű sváb parasztember és szikrázik a szemé amikor a tanítóról beszél. Elmondja, hogy *Teréz* nevű leányát beteggé verte az iskolában. Még a múlt évben történt, hogy a gyermek valamiért megmozdult a padban a tanító

felkapta a vézna csöppjét és a földhöz vágta. A gyermek elájult és azóta többször került öntudatlan állapotba.

— *Károly* Antal, a tanítónő férje — beszéli tovább *Bankstark* János — a német iskolának az igazgatója és majdnem egy kegyetlenkedünk a gyermekekkel, mint a felesége. Elhívtam beteg gyermekemhez az ötvenes orvost, aki *Károly* tanítóval jött el hozzám. Persze, hogy tagadott mindent, az orvos is elhitte, hogy hozzá sem nyúltak a gyermekem-

hez. Ha a feleségem vissza nem tart — mondotta kezeit ökölve szoritva — megtanítottam volna becsületre a gyermekkinzót.

Zabán Bálint iskolaszéki taggal találkoztunk. Értelmes magyar ember, akinek nagyon fáj, hogy egy magyar tanítónőt kell vádolnia. — De mi a község lakosságának érdekeit megvédelmezzük mindenkiel szemben, mert ez a hivatásunk. — mondotta elszántan. Beszél arról, hogy a szülők egyrésze nem akarja iskolába engedni a gyermekeket, mert félnek a tanítónő kegyetlenkedéseitől. De a tanítónő feljeli a miasztokat, akiket száz lej pénzbírsággal sújtanak. *Károly* Antalné gonoszlelkűsége abból is meg nyilvánul, hogy folyton áskálódik *Sándor* Gyula tanító ellen, aki ugyanabban az iskolában a harmadik és negyedik osztályt tanítja. *Károly* Antalné azt szeretné, hogy az egész iskola az ő kezében legyen.

Mészáros László vendéglőst kerestük fel, akinek gyermekét szintén megkínította a tanítónő. A vendéglős szokatlanul kevés szavú ember, de nem akar az urak ellen vallani, amíg nem biztos a dolgában. Ugyátszik félti az italmérséi engedélyét. Bátorításunkra mégis beszélni kezd és elmondja, hogy *Juliska* nevű leányát többször súlyosan bántalmazta. Háromszor vettek fel sérüléseiről orvosi látleletet. Legutóbb a tanítónő „körmost” adott a gyermekeknek.

Addig ütötte nádpálcájával, jobb kezén az ujjaival, amíg az összes körmei leullottak.

A gyermek olyan beteg lett, hogy

orvosi beavatkozás vált szükségessé.

— Ha majd a törvény elé kerülök mindent bebizonyítok — mondotta *Mészáros* László.

Szegedy István földművesgazda *Mariska* nevű gyermekét is beteggé gyötörte a tanítónő. Napról napra késő délután engedte haza az iskolából. Szegény gyermeknek ott kellett szenvednie étlenszomjan. Amikor az apja egyszer gyermekéért ment, a tanítónő kidobta. *Szegedy* *Mariska* sokáig fekvő beteg volt és az állandó éheztetés gyögvíthatatlan gyomorbaft okozott. A szerencsétlen gyermek többé nem akar iskolába menni, kijelentette, hogy inkább a kutha ugrik, minthogy tovább kínoztassa magát.

Endrei Lajos segédjegyzőnek a gyermeke elpanaszolta, hogy őt is gyakran megverte a tanítónő. *Tóth* Pistára és *Balázs* Misura egyszer rárohant és a fejüket a táblához verte.

A községbeesett panaszokból tömege fog körül bémünköt. Mindenki rémes eseteket tud beszélni a tanítónő tetteiről. Mindenki vádol és megtorlást követel. *Sándor* Gyula tanító kijelenti, hogy nem akar vallani kollegája ellen, de ismeri a vádak, amelyeket *Endrei* Lajos fakerti segédjegyző a panaszosok vallomásai alapján jegyzőkönyvbe foglalt és beküldte az aradi tanfelügyelőséghez.

— Annnyit azonban mondhatok, hogy *Károlyné* felbuzította az én osztályomban tanuló gyermekeket, hogy nekem ne fogadjanak szót és ne tanulják meg a leckét. *Károlyné* áskálódik ellenem — folytatta a tanító — mert egyedül akarja uraini az egész iskolát.

Nem volt alkalmunk az összes panaszokat meghallgatni, csak kiragadtunk egynehányat a súlyosabbak közül. Megdőböntő

és kegyetlen vádak ezek egy aszszony ellen, aki legszentebb kötelességének teljesítése helyett hivatását beteges, szadista hajlamainak vagy elvakult gonoszságának kielégítésére használta fel. Várjuk a vizsgálat lefolytatását és ha a vádak igaznak bizonyulnak, a bűnöst a legméltóbb helyre: a börtönbe, vagy szanatóriumba kell szállítani.

Pilisi Géza.

Névtelen feljelentés.

(Megzsarolt aradi kereskedők.)

(Saját tudósítónktól.) Szentleányfalva érdekes bűnvádi feljelentés érkezett ma Moldovan Szilivius dr. aradi törvényszéki elnökhöz, az adófelszámolási bizottság tagjához. A bűnvádi feljelentést az aradi piata Catedralei (Tökölly-téri) kereskedők adták be az aradi adóhivatal egyik főtisztviselője és egyik napidijasa ellen, akik a feljelentés szerint végig zsarolták a Tökölly-téri kereskedőket. A feljelentésben nem írják meg a zsaroló adóhivatali alkalmazottak nevét és a bűnvádi feljelentés sincs aláírva, csak ennyi: Tökölly-téri kereskedők. Moldovan Szilivius dr. törvényszéki elnök felkéri a feljelentőket, hogy a zsaroló tisztviselő és napidijas nevét közöljék vagy vele, vagy az adóhivatal bármelyik vezetőjével, mert csak ebben az esetben indíthatnak szigorú feyelmi és bünygyi eljárást a magukról megelégedezett adótisztviselő ellen.

— A zombolyai plébános jubileuma. Neff Ferenc prépost, Zombolya plébánosa a múlt napokban ünnepelte lelkési működésének 25 éves jubileumát.

Perzsia.

(Miért kellett a saiót trónjától megfosztani? — Az orosz—angol versengések. — Perzsia felszabadulása.)

Perzsiából érdekes hírek érkeznek. Uralkodójukat letették. Érdekes e letétel előzményeit megismerni, amelyek bizonyára nagy mértékben hozzá fogják járulni az események megértéséhez.

A mostani sah öccse, *Mohammed Ali*, csak másfél évig uralkodott. Uralkodása tulajdonképpen nem volt egyéb, mint szakadatlan konfliktus a nép választott képviselőiből. A perzsa nép teljesen elfordult uralkodójától, annyira, hogy minden hatalma az oroszok fegyverén nyugodott. — Végre mégis letették trónjáról és 1909. július 16-án lemondatták hatalmáról. Az exsah ezután külföldön élt. Többször megfordult Európában, ahol az európai kultúra iránt nagy érdeklődést tanúsított.

A tízéves *Achmed* trónörökös lett az utód és *Azud el Mulk* került melléje gyámként. A fiatal sah Párisban nevelkedett. „Félig francia” — jelentette ki róla *Poincaré*, amidőn egyszer a fiatal uralkodóval beszélgetett. A sah egész nyíltan a francia érdeket képviselte keleten. Teheránban és Perzsia több más városában általa alapított kulturintézmények a francia kulturának hatását tükröztet-

ték vissza. Az iskolákat egészen francia mintára rendezték be és a francia nyelvet kötelező tárgyként tanították. Ezzel szemben gyámja: *Nasr el Mulk* angol nevelést kapott. Oxfordon végezte egyetemi tanulmányait és *Curzon* és *Grey* iskolatársai és barátai voltak.

A fiatal sah uralkodása igen gazdag volt eseményekben. 1907-ben az oroszok és angolok Teheránban szerződést kötöttek egymással, amely Perzsiát két érdekszférára és egy semleges területre osztotta. A két államnak féltékeny okkupációs politikájának az lett az eredménye, hogy Perzsiában minden rend felbomlott. A kormányának befolyása a minimálisra csökkent és csak ott jutott valamelyes érvényre, ahol a nagyhatalmak részéről támogatásra talált. A két államnak versengése 1910-ben arra vezetett, hogy az oroszok északi felől, az angolok délről megszállták Perzsiát. — Az ország ekkor már annyira gyenge és erőtlén volt, hogy azt is kénytelen lett volna minden szó nélkül eltűrni, ha a két hatalom egyszerűen felosztja maga között Perzsiát.

Ilyen körülmények között az osztrák-magyar katonamisszió igen sokat szenvedett. Ez a misszió körülbelül 40 év előtt ment ki Perzsiába, hogy a hadsereget reorganizálja. Az angolok és oroszok Perzsiát arra kényszerítették, hogy az ő engedélyük nélkül

„idegen” reformátorokat ne engedjen be az országba. A hadsereget angol-francia vezetés alá helyezték, a pénzügyeket a belgák intézték, mint „szaktanácsadók”.

A világháború alatt az angolok megszállták az összes perzsa kikötőket és a maguk katonai céljaira használták ki. Innen küldtek segítséget Oroszországnak, Perzsiát magát pedig teljesen elfoglalták. Német, osztrák-magyar és török alattvalókat internáltak. — Hiába kísérelték meg az ellenállást a perzsa nemzeti hadseregek a betörők ellen, minden felkelést sikerült az angoloknak véresen elnyomniok.

Az orosz hadseregek leverése megszabadította Perzsiát az orosz megszállástól, másrészt azonban az angolok most már teljes szabad kezet kaptak és az országot teljesen megszállták. Sőt 1919-ben az angolok avval a javas lattal állottak elő, hogy Perzsia teljesen az angol protektorátus alá kerüljön. A kormány azonban a felkelt szerződést nem írta alá sőt ellenállott az angol befolyásnak, amiben *Kemal pasa* szerencsés példája buzdította őket és az orosz bolsevisták segítség ígérete, akik 1921-ben Északperzsiáról lemondottak, onnan kivonultak és átadták ezt a területet a perzsa kormánynak. Perzsia tehát északon visszakapta 1881. évi határát.

Ettől a pillanattól kezdve megkezdődött a perzsa nemzeti moz-

galmaknak és politikának előterbe nyomulása, amelynek éltető lelke *Riza Khans* volt, aki mint hadügyminiszter lépett be a *Kawan* és *Saltaneh* miniszteriumába. *Riza Khan* a hadsereget reorganizálta. Ma a rendes hadsereg 100 ezer jól felfegyverzett és kiképzett katonából áll. A rendes katonaság mellett van még az irreguláris hadsereg, amelynek száma teljesen ismeretlen. Ezeket is alaposan kiképezte az új hadügyminiszter. *Riza Khan* energiájának sikerült magában az országban a rendet és nyugalmat helyreállítani, az idegeneknek adott koncessziókat eltörölni és amerikai tőkét bevonni a perzsa ipari és kereskedelmi érdekeltiségekbe. A megerősödött nemzeti fellángolás sal szemben Anglia is kénytelen volt csapatait visszavonni, evvel Délperzsia is felszabadult az idegen járom alól.

Kawan és *Saltaneh* miniszterelnök időközben lemondott és helyét *Riza Khan* foglalta el mint diktátor. A parlamentben a reformpárt van többségben, amely az ő pártja, amelynek segítségével kiássa Perzsiát halottaitól. *Riza Khan* Perzsiából köztársaságot akar csinálni, ehhez volt az első lépés a sahnak detronizálása és a kiskorú trónörökösnek sahná való kikiáltása. Majd a második lépés is rákerül a sor és megalakítja a perzsa köztársaságot, ha ennek idejét is elérkezettnek fogja látni.

Langa Rascanu beszéde Besszarábiáról.

(A román delegáció békés megegyezést remél.)

Bécsből táviratozzák: Az orosz román konferenciának mai ülésén Langa Rascanu tábornok, a román bizottság elnöke kifejtette, hogy a román delegáció nem volt elkészülve a szovjet képviselőinek Besszarábiával kapcsolatos nyilatkozatára. Ha a román kormány csak egy pillanatra is hitelt adott volna a Besszarábiai népszavazásról kapott információknak, nem ment volna abba bele, hogy delegátusait ezen az alapon való tárgyalásra elküldje.

A román delegáció reméli, hogy az orosz delegáció lemond kitéstett álláspontjáról, nehogy leküzdhetetlen akadályokat gördítsen a barátságos megegyezés elé.

A nyilatkozat ezután szembe száll az oroszok néhány állításával. Hangoztatja, hogy az 1918. évi határozatok, amelyek Besszarábiának Romániával való egyesítését proklamálják, a Besszarábiai lakosságnak a Romániával

való egyesülés mellett világos akaratmegnyilvánulása kell, hogy legyen a szovjet és az egész világ számára. A népszavazást, amelyet a szovjet Besszarábiára javasol, a szovjetkormányok hasonló körülmények között nem praktizáltak.

Ha a szovjetdelegáció kitart ama álláspontja mellett, a román kormány ily alapon nem tudná folytatni a tárgyalásokat.

Egyébként az ilyen népszavazások arról már tanubizonyosságot tettek, hogy a nép a Romániához való csatlakozást akarja.

A román delegáció kész hozzájárulni olyan formulához, amely mindkét kormánynak megfelel.

Kéri a szovjetdelegációt, hogy tegye úrra vizsgálat tárgyává a román felfogásnak kedvező érveket. Az orosz delegáció a szentpétervári választól Langa Rascanu tábornok nyilatkozatára.

Volt rendőr brutalitása.

(Vádolt lesz a fejelentő rendőrből.)

(Saját tudósítónktól.) Érdekes és bonyolult ügyben hozott marasztalást az aradi törvényszék büntetőtanácsa Kovács József táblabíró elnöke alatt. Miclea Salamon piaci biztos, volt rendőr, volt a fejelentő, aki hatóság elleni erőszak miatt még 1921-ben fejelentette Bartlenszky József aradi elnökmestert három évvel ezelőtt egy decemberi estén Bartlenszky két szomszédjával beszélget a Marasesti (Kossuth-uccában) saját háza előtt. Arra ment Miclea Salamon rendőr, aki úgy hallotta, hogy a cipészmeister hangosan szidalmazta. Felelősségre vonta ezért Bartlenszkyt, aki természetesen tagadott, de ez micsem használt, mert Miclea azonnal felszólította, hogy kövesse az akkor még városházán levő rendőrkapitány-ságra. Bartlenszky ellenkezett és a dulakodásra a felesége is előjött és a rendőr az asszonyt vitte el magával. A nagy zavarban a menekülő cipészmeister nem is vette észre, hogy feleségét a rendőr elvitte csak percek múlva sietett felesége kiszabadítására a rendőrségre. Az uton találkozott Miclea Salamonnal és másik két rendőrrel, akik Bartlenszkyért jöttek és akik egész uton ütlegelve a cipészmeisteret bekísérték a rendőrségi fogdába. Később ismét felkereste a fogdába Bartlenszkyt, akit a fogdaőr jelenlétében összeviszta a vert és öklével többször az arcába vágott. Három napi fogság után betegesen hagyta el a cipészmeister a rendőrség fogdáját és hegyes késsel orvosi kezelés alatt állott.

A büntetéstől való félelemből Miclea egy ravasz elhatározással, mint ártatlan embert fejelentette Bartlenszkyt hatóság elleni erőszakért. A mai törvényszéki tárgyaláson, a kihallgatott tanúk egyöntetű vallomásából beigazolást nyert a cipészmeister ártatlansága, akit Furdul József dr. védőbeszédére a törvényszék felmentett, de beigazolást nyert Miclea Salamon volt rendőr hivatalos hatalommal

való visszaélése, amiért a bíróság ártatlanul az iratok az ügyészséghez, a vizsgálat megindítása céljából.

Az új lakbértörvény ismertetése.

Írta: Dr. Székely Aladár ügyvéd.

(Negyedik közlemény.) A lakók a szokásos felmondási idők betartásával bármikor elhagyhatják a bérletet, azonban egy hónappal ezen határidők letelte előtt értesíteni kötelesek a szándékukról a háztulajdonost. Érvénytelen bármely lemondás a bérszerződés törvényes meghosszabbításáról, akár magában a szerződésben, akár valamely külön okiratban foglaltatik is az. Ha a bérlő elhal, a jelen törvény kedvezményei a vele közös háztartásban élt család tagokra is kiterjednek és pedig a feleségre s a gyermekekre feltétlenül, a többiekre pedig csak akkor, ha az elhunytal legalább 6 hónapig együtt laktak volt annak elhalálása előtt.

Azon helyiségekre vonatkozólag, melyekben ipart vagy kereskedést üznek, az egy évi meghosszabbítás kedvezménye a szülők, nagyszülők, gyermekek, unokák és a tuléző házastárs javára szól csupán, feltéve, hogy ezek az elhunytak az ipart vagy kereskedését folytatják.

Elválás esetén a meghosszabbítás kedvezménye mindig azon házastársat illeti meg, amelyik a bérelt helyiségben benne marad. Ez még akkor is így van, ha a bérszerződés az elköltözött házastárs nevére szól.

A bérek megállapítása azon egész időre szól, amelyre a törvény a bérszerződéseket meghosszabbítja, tehát lakásoknál 3 évre, üzleteknél, műhelyeknél, raktáraknál, stb. egy évre. A béremelés alapja a csatolt területeken az 1924. április havában fizetett bérösszeg. Amely ingatlan 1914. április havában bérebe adva nem volt, annál az adókeresletnél megállapított bérérték s ennek hiányában a más hasonló ingatlanok bérértéke az irányadó. A lakbéremelésnél a korona egyenlő értékűnek vétetik a leiel.

Mennyi a felemelt lakbér összege a lakások után?

Ez a lakó jövedelmétől függ: négy szerese az 1914. évi bérnek azoknál, akiknek évi jövedelme 100.000 lejt, ötszöröse azoknál, akiknek évi jövedelme 150.000 lejt, hatszorosa azoknál, akiknek évi jövedelme 200.000 lejt s nyolcszorosa azoknál, akiknek évi jövedelme a 250.000 lejt meg nem haladja. Ezek a bérek semmi esetre sem lehetnek alacsonyabbak az 1923. évben fizetett béreknél.

A felemelt lakbér mellett a bérlők kötelesek a községi illetékeknek az ingatlan terhelő részét viselni. Ilve nek a tűzoltási, kataszteri, a járda- és csatornafenntartási illetékek, to-

vábbá a vízdíj, shone-rendszerű csatornázási illeték, a kéményseprés, szeméthordás, képcsőházvilágítás, udvarvilágítás és ahol lég- vagy gőzfűtés van, annak a költsége is. Ha a háztulajdonos nem lakik a házban, a fenti illetékek kizárólag a lakókat terhelik, ha pedig ő is ott lakik, az esetben ő is viseli az azokból reá eső részt. A fenti lakbér összegeknél a tulajdonos csak egy esetben követelhet többet, ha a lakberek összege nem fedezné az összes kiadásokat és az 1924. március elsején létező adósságok kamatait. Ez esetben sem emelheti azonban a lakbérmegállapító-bizottság a bért a lakó jövedelmének egyötödénél magasabbra.

Lopással vádolták Pakots Józsefet.

(Rágalmazásért elítélték Balassa hírlapírót. — A budapesti újságíró-választások győzelme.)

Budapestről táviratozzák: Balassa József hírlapíró az újságíró egyesületi választási küzdelmeknél az Otthon Körben azzal vádolta meg Pakots József képviselő elnökjelöltet, hogy amikor a Petőfi Ház titkára volt visszaéléseket követett el. Az újságíró még azzal is vádolta az elnökjelöltet, hogy öt ezüst Jókai serleget lopott el. Amikor a vádak Pakots tudomására jutottak, beperelte Balassát becsületsértésért és rágalmazásért. A járásbírósa ma tárgyalta az ügyet. Balassa azzal védekezett, hogy ő nem vádolta az elnökjelöltet a serlegekeltulajdonításával, ő csak azt mondotta, hogy gondtalanul járt el. Az újságíró még azt a kijelentést tette, hogy Petőfi egyik márvány tábláján Pakotsék mosokonyháiban mostak és Jókai ágyában Pakotsék cselője aludt. A bíróság felszólította a feleket, hogy beküldjék ki, azonban erre Pakots nem volt hajlandó. Kijelentette, hogy mivel Balassa nem vonta vissza a vádjait, kéri a tárgyalás lefolytatását. Az érdemleges tárgyaláson az újságíró azt hangoztatta, hogy a nemzet ereklvére mindenképp vigyázni kell és különösen annak kellett volna gondozni a Petőfi és Jókai ereklvéket, a mint a Petőfiház titkára hivatalos örök volt.

A bíróság tanúként először Cebo László és Halász Ernő hírlapírókat hallgatta ki. A tanúk azt vallották, hogy Balassa azt a kijelentést tette, hogy az eltűnt ereklvéket, Jókai öt ezüst serlegét Pakots lopta el. A bíróság ezután Ferenczy Zoltán a Petőfi társaság alelnökét hallgatta ki, aki azt vallotta, hogy a Jókai serlegek még ma is Jókai özvegyénél vannak. Pakots gondnoksága alatt semmiféle hiány nem mutatkozott és semmiféle tünnet el. Erre Balassa megkérdezte Ferenczytől:

— Nem voltak-e az ereklvék a zálogházban?

Ferenczy: Erről beszélnek.

Balassa: Amikor Pakots jött felvettek-e a tartart?

Ferenczy: Nem. Az a márványasztal pedig, amelyen Petőfi állítólag szavalta a Talpra Magyar, feltették a padlásra, mert nem sikerült megállapítani azonoságát. De Pakots akkor még nem volt a társaság titkára. Ezután Ferenczy még azt a kijelentést tette, hogy alaptalan az a feltevés,

hogy Pakots cselődjé Jókai ágyában aludt.

Ferenczy vallomása után Balassa kijelentette, hogy hajlandó megkövetni Pakotsot, ha ő viszont eljött az ellene emelt vádat. Pakots nem fogadta el az ajánlatot. A párbeszéd után a bíróság meghozta az ítéletet. Balassát rágalmazás és becsületsértésért büntösnek mondotta ki és két heti fogházra és kétszáz ezer korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet végrehajtását felfüggesztették. Miután a felek nem fellebeztek, az ítélet jogerős.

A temesvári mentők közgyűlése

(Emelkedett az öngyilkosságok száma.)

(Saját tudósítónktól.) Előző évi érdeklődés mellett tartotta ezidei rendes évi közgyűlést a Temesvári Önkéntes Mentőtársulat. Baader Henrik elnököl. De Viotte főtitkár terjesztette elő a részletes jelentést, mely hű képpel festette annak az állásos működésnek, melyet ez az emberbaráti intézmény az elmúlt esztendőben fokozott mértékben kifejtett. A jelentésből kitétnik, hogy Temesvárott az öngyilkosságok száma emelkedett. Husszal több öngyilkosság történt az elmúlt esztendőben, mint az előtte való évben.

A közgyűlés elhatározta, hogy érdemeik elismeréséül Hopfer Gyula helyettes parancsnokot, Kácsor Adolf és Dancsák József alparancsnokokat ezüst éremmel, Mayer Eajos alparancsnokot, Haasz Hermann és Ritter Árpád főmentőket, valamint Böviz Tamás mentőt bronzéremmel tüntetik ki. Maticsek Bertalan és Lescsinszky János aranynyomatu díszoklevelet, Balint Lukács és Weiszberger Béla rendes díszoklevelet kapnak. A közgyűlés tudomásul vette az évi jelentést, a zárszámadást, jóváhagyta a költségvetést, és egy hangulag megválasztotta Sucha Jenő úrt. a felügyelői állásra, Oprea János iparkamarai elnököt és Blajean Viktor vezérigazgatót alelnökké. Köszönetet mondott a közgyűlés Prohászka Ede önkéntesnek, dr. Schönberger és dr. Pacurariu orvosoknak, valamint Georgevici főpolgármesternek, aki a társulat évi szubvencióját 140.000 lejre emelte.

Georgevici Lucian dr. főpolgármester igen meleg szavakban emlekezett meg arról az állásos es

kiváló művésztől, melyet a társulat kifejtett s kiemelte, hogy egész Romániában nincs olyan jó-

tekonycélú intézmény, mely hasonló szép eredményeket mutatna fel.

Lipót Szalvátor szeretője salvarsantól meghalt.

(Zágráb éjszakai királynőjének szomorú pusztulása.)

Zágrábról jelentik: Zágrábi lakók hozták néhány nap előtt a hírt, hogy dr. Hirschl ottani speciálista rendelés-zobájában egy elegánsan öltözött hölgy salvarsan-injekció után összeesett és meghalt. Az esetnek csupán orvosi szempontból tulajdonítottak jelentőséget, nem tudták ugyanis megérteni, hogy a már régebben kezelés alatt álló hölgy, aki a fokozatosan erősebb injekciókat eddig minden káros reakció nélkül viselte el, miért esett össze és halt meg ott mindhiárt egy olyan salvarsan-adagtól, amilyen erősségűt már néhány nap előtt kapott.

Mint később kiderült, az ügynek érdekes személyi vonatkozásai is vannak. A szerencsétlenül járt nőről megállapítást nyert, hogy kezelő orvosának hamis nevet és lakcímet mondott be. A néla talált levelezésben igazi neve: Pokorny Mária; oly név, amelyre Zágráb és Bécs emlékszenek. Pokorny Mária a háborút megelőző hónapokban Lipót Szalvátor főhercegnek volt a szeretője s a viszony megszűnte után is Zágráb előkelő éjjeli mulatóhelyeinek legismertebb csillaga maradt.

Pokorny Mária 17 éves korában került Bécsből Zágrábba. A gyönyörű szép fiatal leány már akkor megtette az első lépéseket azon a változatos életpályán, mely később egy főherceg karjaiba, végül egy orvos rendelésébe vezeték. Öreg és fiatal, szegény és gazdag, nős és nőtlen férfiak rajong-

ták körül az éjszakai Zágráb új királynőjét, aki teljes odaadással habzsolta a félvilági élet örömeit és osztotta kegyeit szeszélye szerint. Már Zágrábba érkeztekor jeleltős vagyonnal rendelkezett s így megengedhette magának hogy olykor a szívére hallgatva nyujtsa kezét valamelyik szerényebb sor-su imádójának. Pályatársnői, az orfeumok és barok világának tarka éjjeli lepkéi jószívűsége miatt hátrátalarni szerették, mindig volt pénze azok részére, akik kérétek tőle, még akkor is, ha tudta, hogy a kölcsönt soha vissza nem kapja.

Kézről-kézre, fokról-fokra haladt fölfele a „drága Mici”, azon a pályán, amely végül mégis a mélybe vezet. Néha hónapokos is visszavonult az éjjeli élettől, takarékosan félretett vagyona megengedte neki egy időre a tisztesség luxusát. Kevéssel a háború kitörése előtt megtetszett az akkor Zágrábban állomásozó Lipót Szalvátor főhercegnek, akinek azután a főherceg harcúterre vonulásáig gyöngéd szálak fűzték. Mondják, hogy ezek a szálak igen sokba kerültek az egykori főhercegnek.

Az azóta elmúlt tíz esztendő és a változatlanul tovább folytatott szerelmi élet, amely egyik férfi korból a másik férfi karjába sodorta, nagyon megviselte „Mici hercegnő”-t. Elegáns termete és intelligens, kedves, jó modora, a mi pályatársnőitől megkülönböztette, — maradt csak meg a múltból.

És még valami: a betegsége...

ban, változathosság és finom kiállítás. Ez a Genius, amely újabb számmával méltón követi az első kettőt, amelyekkel a művelt közönséget megnyerte magának és iskolát teremtett Erdélyben, hogyan és miképpen kell az egyetemes kultúrát terjesztetni, fejleszteni és művelni. Szépirodalom, képzőművészetek és tudomány jól megférnek egymás mellett, színes és izléses elrendezésben sorakoznak egymás mellé a legkülönbözőbb tárgyakról mesteri toliat megírt cikkek, elmélkedések, ismertetések és egyéb írások. Nagyszerű érzékkel megszerkesztett lap, beérkezett értékek és most kibontakozó tehetségek érdekes találkozásai a lapnak minden oldala. A grafikai szempontból is tökéletes kiállítású négy színnyomású címlapon kezdve, amely Bebeznay Istvánnak, a kitűnő aradi festőművésznek a műve és az érdekes „Világszemlén” végezve minden elolvasásra érdemes, gyönyörködtet és látókört fejleszt. Sokat lehetne kiemelni a gazdag tartalomból, amelyben az utódállamok legkitűnőbb magyar tollforgatói adtak találkozókat egymásnak. Babits Mihály, Franyó Zoltán, Nagy Dániel, Sipos Iván, Komlós Aladár, Bakay Ervin, Földi Mihály, Dettre János, Révész Andor, Endre Károly, Prohászka László, Dienes László és még sok mások szerepelnek novellákkal, versikkkel, értekezésekkel, elméleti tanulmányokkal, bírálatokkal és ismertetésekkel. A szép kiállítású és értékes tartalmú folyóirat támogatása egyenlő az egyetemes kultúra terjesztésével. Ennek a lapnak élni kell és ezt a lapot a magunkénak kell vallani. Ezért is támogatjuk. (b. i.)

A timisoarai-temesvári magyar színház bucsuja. Hétfőn este bucsuzott a timisoarai magyar színház az ő hálás közönségétől, mely ez alkalomból zsufozásig megtöltötte a „színházat.” A társulat a Három grácia című operetiben köszönt el a timisoaraiaktól, akik Lengyel Irént, Somogyi Rózsit, Kassay Károlyt és különösen Vénusz Árnád bonvivant halmozták el szeretetükkel, aki különösen ebben a darabban aratott fényes sikert szépen csengő, bársonyos tenorjával s disztinált játékkal. Reméljük, hogy a társulat fel-frissülve s kibővitve tér vissza Timisoarára a nyári színházba. (o.)

Az aradi színház hírei. Nagyszabású operett-premierrel kezdte meg a tavaszi idényt a színház az április 8-án (kedden). Az első ujdonság Erdélyi-Kulinyi-Barna Budapestről importált operettje, a „Mint-ha álom volna” lesz. A társas szerző cég Aradon rendkívül jó márka, mert már legutóbbi operettjükkel, a Hazudik a muzsikaszó-val teljesen meghódították az aradiakat. Ennek teljesen méltó utóda az ujdonság, amely egyenesen szenzáció-millieuban játszik, muzsikája pedig szebbnél-szebb patlogó táncszámokkal van tele. Természetesen egy a szövegben, mint a zenében kellően érvényesül a szentimentalizmus is, egyszóval a Mintha álom volna igazi elsőrangú slágernek ígérkezik. Az ujdonság főszereplői Horváth Mici, Balogh Böske Gömöri Emma, Tompa, Selmeczi, Gyöző, Sereghy, a rendezés nehéz feladatát Tompa Béla végzi és Kovács Mihály karmester dirigálja azt. Az április 8-iki bemutatót B. bérletben tartják meg s az első előadásokra már megkezdte a jegyek árusítását a színházi pénztár.

A böregér jubileuma. Április hó ötödikén lesz ötven éve, hogy Johann Strausz hallhatatlan mester-műve, a Böregér először került bemutatásra a Wiener Theater an der Wien színpadán. Jellemző a premier közönség izlésére, hogy a darab nem igen tetszett s csak tízen-hat előadást ért el. Csak a utárány hónapra rá Berlinben megtartott előadásnak volt szenzációs sikere, mely aztán Bécsben s az egész világon megismétlődött. Valószínűleg nem tud erről az évfordulóról a timisoarai német színház, mert különben nem a „Marinka a táncosnő”-vel kezdené meg ugyancsak április ötödikén a szezon.

Hogy áll a lej?

1924. április 1-én 100 lejért adták:

Nálunk:

- 2.03 svájci frankot.
- 9.43 francia frankot.
- 41.500 külföldi magyar koronát.
- 47.000 effektív magyar koronát.
- 48.000 belföldi magyar koronát.
- 37.000 osztrák koronát.

Zürichben 2.95 frankot

Párisban 9.25 frankot.

Póruhárt detektív.

(Aki másnak vermet és . . .)

Budapestről jelentik: Budapest egyik előkelő negyedében lakott egy elegáns, magános nő, akinek lakását a háztulajdonos a maga részére szeretne volna megszerezni. A felmondást azonban a lakók védelméről szóló törvény csak bizonyos kivételes esetek fennforgásakor engedélyez. A házmaster egy alkalmattal említette, hogy a magános hölgy nem ritkán egy-egy idegen ur kíséretében jön haza. Már kész is volt a háztulajdonos ravasz terve. A következő este egy csinos detektív kísérte ügyelemmel a hazáról távozó hölgyet, követte egy kávéházba és ott módját ejtette a megismerkedésnek. Azon az éjjelen a hölgy ismét másodmagával tért haza, de ez a második a detektív volt. Kora reggel távozott csak a detektív s távozása előtt diszkreéten becsusztatott a toalett-asztalon levő retikülbe egy 50.000 koronást.

Alig egy fél óra múlva az erkölcserendészeti osztály két polgári ruhás rendőre ment a hölgy lakására és elővezették. Hiába tagadtott hiába tiltakozott, előző esti gavallér a detektív ellen vallott. Különös hévvel és méltatlankodással tagadta, hogy bármikor is pénzt fogadott volna el; privát kedvteléseikhez pedig a rendőrségnek és senkinek semmi köze. Erre a detektív elkérte a hölgy retiküljét és kikereszte belőle az 50.000 koronást, melynek sorsszámát előre bemondta. A kelepoébe csalt nő most sem engedett álláspontjából, botrányval fenyegetőzött és a leg határozottabban kijelentette, hogy ő nem kért pénzt a szerelmért és az 50.000 koronás tudtán kívül került a retiküljébe. A többiek pedig a rendőrségnek semmi köze. Végül is a rendőrség jegyzőkönyvet vett ugyan föl az esetről, de az eljárást megszüntette.

Kilenc hónap után a detektívnek gyermektartási keresetét kézbesítették. Védelmével megbízott egy ügyvédet, kinék azt az információt adta, hogy a törvénytelen gyermek anyjánul megnevezett nő

Irodalom, művészet

Filharmonikus hangverseny.

Kilényi Edward koncertje az aradi Kulturpalotában.)

Az aradi Filharmonia Egyesületi tegnap esti hangversenyével ismét értékes és szép kulturális munkát végzett. Két nagy eseménye is volt ennek az estének, amelyek emelték Arad zenei kulturáját. Kilényi Edwardnak a magyar származású, amerikai csodagyermeknek a szereplése. Liszt magyar ábrándjának és Enescu román rapszódijának műsorra vétele élményé tették ezt a hangversenyt. A teljes zenekar, amely ezuttal fuvósokkal dolgozott, szép teljesítményt nyújtott és ismét azt a színvonalat képviselte, amelyet eddig a filharmonikusok részéről éveken keresztül megszoktunk. Beethoven nyolcadik szimfóniájának interpretációja meglepően szép volt. Az első tétel az elragadtatás tapsait váltotta ki, a második tétel lendülete hiányzott és ezt igazolta a közönség viselkedése is, amely nem ismételtette meg ezt a részt, amelyet mindenütt és mindenkor ufrázni szoktak. A harmadik tétel menütempója finom, kecses volt, a negyedik tétel ismét léttel teljes képet adott.

Liszt magyar ábrándjának zongorasólamát Kilényi Edward adta korához képest bámulatraméltó művészettel hozta. Fejlett zenei érzéke, csodálatos technika

billentési készségének finomsága kiemelték azt az ünneplést, amelyben a közönség részesítette. Gyermekek, tizenhárom esztendő, aki a szívet és lelkét adja a műtolmácsolásában, egyéniség, akit legjobban azzal lehet jellemezni, hogy lesz belőle valami. Gyermekek akik külön művész, mint akárhány Aradon járt elsőrendű zongorista. Van ereje már, hogy dinamikai hatásokra is dolgozhasson. Liszt ábrándját magyaros temperamentummal s a ráadásra adott Chopin keringőkkel csak fokozta a hatást, amelyek elmélyedését és finom érzéketlenséget igazolták. A zenekar stilszerű művészi kíséretet adott a zongorához. „Lohengrin” nyitánya dióhéjban adta Wagnert és a zenekar nagyszerűen tolmácsolta. Enescu román rapszódija volt stilszerű kiegészítője ennek a nagyszerű műsornak és ebben a programszámában tökéletesen adták a román népzenet összesűrítetten. A zenekar erősségei a vonósok voltak; a fuvósok nem állottak mindig feladatuk magaslatán. Különösen a kürtösök végeztek sablonmunkát. Ungár Mór tanár erélyes karmester volt aki lendülettel hozta ki a sok flozzáértessel be tanított műveket. (b. i.)

Az u Genius.

Előkelő izlés és emelkedett szellem jellemzik a Genius című, Aradon megjelenő folyóirat legújabb, márciusi számát is. Gazdag tartalom irásban és illusztrációk-

soba életében nem látta, még kevésbé volt vele viszonya. A tárgyaláson azonban a felperes nő ügyvédje megcáfolta ezt a védekezést azzal, hogy elővette aktakönyvéből a rendőrség enkolcsren észzeti osztályán a *detektiv följelentése alapján felvett jegyzőkönyvet*. Itéle.

HIREK.

Megszűnt az árvízveszedelem.

(Apád a Maros és a Körös.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny mai számában megírta, hogy a tavaszi áradások árvízveszéllyel fenyegetnek egyes Maros és Körösmenti községeket. Ma reggel lassan, de észrevehetően csökkent a vízállás. A Maros állása ma reggel a következő volt: Arad 218 centiméter, Soborsin 214 centiméter, Radna 330 centiméter. A Kisjenői Ármentesítő társulat jelentése a következő: A Körös tegnap érte el áradási kulminációját, a 686 centimétert, 1919-ben a víz magassága 722 centiméter volt, de a nyolc méter magasságot még elbírta a védgátak. A Körös vízállása tegnap óta csökken. Borosjenőn vasárnap éjszaka a Körös el-sodrással fenyegette a községi fahidat, amely azonban ellenállott az árnak. A Gurahonc Józshelyi fahidat ellenben elodorta a víz. A lakosság a keskenyvágányú vasut körülmékküli hidján közlekedik Gurahonc és Józshely között. A vízállás elérte a 380 centimétert — a normális vízállás 60—80 centiméter magas. Hétfő reggel megindult az apadás, amely lassu mértékben de fokozatosan tart. Az árvízveszedelem a Maros és a Körös vidékén megszűnt.

— Zombolya járási székhely lesz. A temes-torontáli liberális párt tegnap értekezletet tartott, amelyen dr. Coasa Aurel volt miniszter azt indítványozta, hogy tegyenek előterjesztést a kormányknak, hogy Zombolyát a Romániához most átszabtolt tizenhárom község járási székhelyévé tegyék meg.

— Lemondott a szkupstina elnöke. Belgrádból táviratozzák: Joanovics Ljuba, a szkupstina elnöke hír szerint lemondott, mert a horvát képviselők mandátumának igazolási halogatását a képviselői jogok megsértésének tartja.

— Ludendorff képviselőjeit. Berlinből táviratozzák: A fajnémetek szabadságpártjának birodalmi listáján első helyen Ludendorffot jelölték.

— A timisoarai-temesvári ügyvédi kamara új vezetőségének jelölése. A timisoarai-temesvári ügyvédi kamara tagjai jelölő ülést tartottak, amelyen Ungár Adolf dr. alelnök elnökölt. Az ülés egyhangúlag a következő jelölőlistát fogadta el: Elnök: Tigareanu Liviusz dr. Választmány: Sztura Szilárd dr., Nicoara Kornél dr., Ungár Adolf dr., Dobosán János dr., Junkert Mátyás dr., Bogdán Antal dr., Pollacsek Armin dr., Crismariu Octavian dr., Becker János dr., Mercea Victor dr., Vasvári Ernő dr., Mateiu Simon. Választmányi póttagok: Zaria György dr., Roenthal Marcel dr., Német Jusztin dr., Szenes Emil dr., Bárdossy Ágoston dr., Veierány Viktor dr., István Péter dr., Kun Ferenc dr. A listát az április hatodikán megtartandó közgyűlés minden valószínűség szerint változtatlanul elfogadja mert annak

tagjait az összes nemzetiségből való ügyvédek egyhangúan jelölték.

— Ötö extrónörökös felkelt beteggyából. Budapestről táviratozzák: Károly néhai exkirály legidősebb fiának, Ötö extrónörökösnek az állapota, aki napokkal ezelőtt has-tifuszban betegedett meg, lényegesen javult. Tegnap már nem volt láza, sőt annyira jobban volt, hogy fölkelhetett beteggyából.

— Vizgálat egy képviselő ellen. Bucurestiből jelenik: A közoktatás-ügyi miniszterium vizgálatot rendelt el a chisenevi főrabbi Tiresohn, országgyűlési képviselő ellen, aki a zsidó növendékekhez felszólítást intézett, hogy szombaton ne járjanak iskolába.

— Károly volt magyar király halálának évfordulója Budapesten. Budapestről táviratozzák: Károly volt magyar király halálának évfordulója alkalmából Csernoch János hercegprimás a budai Mátyás-templomban gyászmisét tartott. A magyar kormányt Hortihy kormányzó, a főhercegek, Daruvary, Vass és Csáky miniszterek képviselték. A nemzetgyűlés képviselőiben Huszár Károly nemzetgyűlési képviselő jelent meg. A gyászmisén számos legitimista mágnás volt jelen. A hadsereget Nagy és Soós tábornokok képviselték. A templom feketével volt bevonva és a katalakon a magyar korona feküdt, a többi uralkodói jelvényvel körülvéve. A magy: nemzetiszinü koszoruszalagon a következő felirat állott: Negyedik Károly emlékezetének a hálás magyar nemzet.

— A levelek címzése. A posta igazgatósága felhívja a közönséget, hogy a levelek címzésénél a régi és az új házszámokat együtt kell használni, hogy a téves kézbesítések elkerülhetők legyenek.

— Új rendszabály az aradi vágóhidon. Az aradi pénzügyigazgatóság rendelkezést adott ki, amely szerint a jövőben csak azok a mészárosok vághatnak a vágóhidon, akik igazolják, hogy előző vágásaik után a megfelelő illetéket a pénzügyigazgatóságon befizették. A pénzügyigazgatóság a rendelkezésről értesítette az aradi vágóhid igazgatóságát és az új rend már a holnapi nappal életbelép.

— Halálozás, Fránkl Emil pecicai tekintélyes kereskedő 56 éves korában múlt hó 29-én elhunyt. Temetése vasárnap volt Pecica-n nagy részvét mellett.

— Áradás Lugojon. Lugoson a Temes kiáradt és előntötte a Muschong-féle téglagyárat, valamint víz alá kerültek a part közelében levő földek. Az áradás átszakította a lugoj-gátaljai vasutvonal töltését is, amit azonban mára sikerült rendbehozni.

— Aradi származásu magyar diplomata karrierje. Egy aradi származásu fiatal diplomata karrierjének újabb jelentős állomásáról érkezett ma híradás Aradra. Dr. Szelle Lajos, dr. Szelle Károly aradi orvos öccse, aki mindössze 29 éves, a napokban vette kézhez kinevezését, a mellyel a magyar kormány alkonzulnak nevezte ki. A fiatal diplomata eddig mint attasé teljesített a budapesti magyar külügyminiszteriumban szolgálatot és most képességeinek elismeréseképen ismét előléptették. Dr. Szelle Lajos a magyar diplomáciai kar egyik legképzettebb tagja. Annak idején a Keleti Akadémiát, majd jogot végzett és ügyvédi vizgát is tett

Nemzetközi bíróság a kisebbségi kérdésben.

(A népszövetség kisebbségi bizottságának javaslata.)

Hágából táviratozzák: Hágában a népszövetségi ligák uniójának kisebbségi bizottsága ülést tartott. Az ülésen huszonegy delegátus vett részt tizenöt állam képviselőitől. A jelenlevők mindenekelőtt a német-dán iskolakérdést beszélték meg barátságos szellemben. A macedóniai kérdésben azonban szenvedélyes vita keletkezett. Majd a déltiroli német lakosság képviselője tett jelentést ennek a tartománynak a helyzetéről és jelentését nagy érdeklődéssel fogadták. Kontradiktórius tárgyalás nem volt lehetséges, mert az olaszok úgy erről az üléstről, mint a bizottság előbbi üléséről is, elmaradtak.

Négy órai vita folyt le azonban a csehszlovák köztársaság kisebbségeinek helyzetéről. Ebben a vitában a német népszövetségi ligát dr. Medinger, a csehszlovák ligát pedig dr. Brabec szenátor képviselte.

Az ülés végül határozati javaslatot fogadott el. A javaslat értelmében felszólítják a népszövetségi ligáknak. Lyonban tartandó telics konferenciáját hogy oly értelmű javaslatot terjesszen a népszövetségi tanács elé, amely szerint minden jelentősebb kisebbségi kérdésben kériék ki a nemzetközi bíróság véleményét, amint ez a lengyelországi német kisebbségek ügyében történt.

Német népczásárság uralmát várják.

A német néppárt kiáltványa.

Hannoverből táviratozzák: A német néppárt nagygyűlésén elhatározták, hogy választási kiáltványt bocsátanak ki, amelyben ki jelentik, hogy

soha nem szabad a megszállott területek talpalatnyit részét is prédának átengedni.

Hangsúlyozzák, hogy Németország jövőjét nem puccsokkal, hanem kötelességteljesítéssel és áldozatkészséggel kell biztosítani. A német néppárt kész a legsúlyosabb áldozatokra is, mert hisz a német nép jövője és hiszi, hogy a német népczásárság uralma alatt a német nagyság uralkod.

— Felmentettek egy csalással vádolt detektivet. Muntean Dániel cluji (kolozsvári) sziguranca detektivet annak idején följelentették a timisoarai ügyészségnél, hogy a királylátogatás alkalmával Schwarz István magyar állampolgártól egy tartózkodási engedély megszerzése céljából 1000 lejt csalt ki. A detektiv állítólag azt mondotta volna, hogy a pénzre Popescu sziguranca-főnök megvesztegetése céljából van szüksége engedélyt. Munteant letartóztatták és az ügyet ma tárgyalta a timisoarai törvényszék Popescu tanácsa. Muntean tagadta, hogy a csalást elkövette volna, amit nem is tudtak rábizonyítani, mert sem Schwarz, sem a többi tanuk nem voltak feltalálhatók. Radianu ügyész súlyos büntetést kért a detektivre. Ezzel szemben a bíróság Munteant felmentette a vád és következményei alól, mert az ügyészségnek nem voltak perrendtartásszerű bizonyítékai arra nézve, hogy Muntean a csalást tényleg elkövette volna.

— Felmentés igazgatás vádjá alól. Pilis Lajost, az Ürményi Bőrgyár alkalmazottját az ügyészség államellenes igazgatás miatt vád alá helyezte, mert állítólag még 1922. szeptember 23-án az Idei szállítási vállalat több alkalmazottja előtt igazgató tartalmu beszédet mondott. Pilis-ügyét ma tárgyalta a timisoarai törvényszék Popescu tanácsa, amely előtt a vádolt tagadta a terfere rótt bűncselekményt. Pilis ügyvédje igazolta, hogy annak idején szó sem volt államellenes igazgatásról és csak egy borraalóról vitatkoztak az alkalmazottak. A Pilis ellen történt följelentés pedig rosszakarat műve. A bíróság Pilist fölmentette.

— Talált igazolványok. Ma dél előtt egy Kovács József és Kocsoku Gyula névre kiállított tagsági igazolványt találtak Aradon. A két igazolvány tulajdonosa átveheti Mudrics János komisszáriusnál az aradi első kerületi rendőrségnél

— Véget ért a londoni sztrájk. Londonból táviratozzák: A közuti alkalmazottak ma reggel újra felvették a munkát.

— Zsaroló áldetektiv. Az aradi államrendőrség ma letartóztatta Anderschütz Emil ujaradi fiatalembert, akiről kiderült, hogy Aradon detektívnek adta ki magát és több kereskedőt megzsarolt. A zsaroló áldetektiv beismerte bűnét és átszállították az ügyészség fogházába.

— Orvosi hír. Dr. Kupier Miksa szülésznőorvos, a frankfurti Vaterländische Frauenklinik v. I. assistense rendeléseit Arad, Bul. Carol (Erzsébet-körút) 30. — kereskedelmi iskola mellett — megkezdte. Rendel 10—12, 3—5-ig.

— Az állambiztonsági hivatal által elrendelt alkalmazottak bejelentésére szükséges nyomtatvány kapható Pichler papirkereskedésében Arad, Bohus-palota.

A halálos gázolás.

(Folyik a vizgálat az aradi kisvonal áldozata ügyében.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny részletesen beszámolt arról a halálos szerencsétlenségről, amely tegnap a Késő esti órákban történt Aradon. A kisvonal elgázolta Sztójka Demeter aradi munkást, aki borda és koponya törést szenvedett és a vonat kerekai alatt szörnyethalt. A helyszíni vizgálat után, a rendőrség a kisvonal személyzetét őrizetbe vette és megkezdte kihallgatását. A kisvonal vezetője tagadja, hogy a vonat elütötte volna a munkást és azt vallja, hogy valószínűleg eszméletlenül, ittas állapotban feküdt a síneken és ezt a sötét helyen nem is vehette észre. Mivel a kisvonal városi személyzetének bejelentett lakása és rendes foglalkozása van a vizgálat befejezéséig ideiglenesen szabadlábra helyezték.

Az aradi királyi ügyészség is

ditványára a törvényszék vizsgálóbírója elrendelte Sztojka Demeter, a kisvonaat szerencsétlen áldozatának felboncolását, amelyet holnap fogantatott *Bradean* Athanáz dr. vármegyei főorvos, a törvényszék orvosszakértője. A boncolásnál állapítják meg a szeren-

csétlenség lefolyását és azt, hogy a kisvonaat vezetőjét milyen mértékben terheli felelősség a szerencsétlenségért. Azok ellen a kalauzok ellen, akik a rendőri bizottság megérkezése előtt a hullát a simpárról eltávolították a bűnyügyi eljárás folyamatában van.

Nagy árvizek Európaszerte. Sok halott Sevillában és Varsóban.

Madridból táviratozzák: Spanyolországban hatalmas áradások pusztítanak. A Guadalquivir elsodorta a Sevillát Algaberrel összekötő nagy hidat, amelyen a katasztrófa idején számosan tartózkodtak. A folyó erős sodra a mentőcsónakokat is elragadta. Nagy

nehézségekkel eddig sikerült harminc ember holttestét és ötven súlyos sebesültet a folyóból kifogni.

Varsóból táviratozzák: A Vistula elöntötte Varsó külvárosait és óriási károkat okozott. A környéken eddig negyven faház viz alatt áll és husz ember belefulladt a vízbe.

Aradi mozibírek.

* A kis ördög címen kedélyes vigjátékot mutat be ma, szerdán este az Uránia mozgószínház. Egy bankár leánya áll a kép központjában, akit a nevelőintézetből kizárnak, mert állandóan tiltott szerelmi regényeket olvas. A leány, a kis ördög hazamegy apja házához, ahol nagy esztélyre készülnek, melyre a bankár összes barátjai és barátai hivatalosak. Ez a körülmény igen kellemetlen a bankárnak, aki a leányt mint barátját kénytelen bemutatni.

* Bámulatos siker kísérte A dzsungel csodái című szenzációs film negyedik részének: A vörös róka halálának keddi bemutatóját. A kalandos dráma az utolsó részben nagyon érdekes befejezéshez ér. — A fiatalok már közel vannak a célhoz, hogy a hosszú, életveszedelmes út után hazatérjenek s Ralf boldog legyen azzal a leánnyal, akit négy éves korában a dzsungelbe temettek el. De a végső pillanatban újabb kegyetlen megpróbáltatás éri őket: a budhisták főpapja elfogadja a két fiatal szerelmest, de ebből a rabságukból is kalandos, érdekesítő módon megmenekülnek. De hazamenetelük elé új veszedelem tornyosul: Betty gyámja, aki az óriási vagyont megakarja szerezni, az évtizedekkel azelőtt eltűnt leányt csalónak jelenti ki s így ismét vissza kell térni a dzsungelbe, hogy az ott elrejtett bizonyítékot megkeresse. A befejező rész még szerdán és csütörtökön marad műsoron.

A Balaton.

(Megdrágult a balatonmenti nyaralás.)

Budapestről jelentik: Magyarországnak a Balatonon kívül alig maradt még néhány más fürdőhelye. Nem csoda tehát, ha a balaton menti fürdők jelentősége annyira megnőtt az utóbbi időben. — Ezt azonban még ma sem ismerte fel a magyar közönség. De ebben nem is annyira a hibás, mint a környékmenti lakosság kapzsisága, amely előidézte azt a körülményt, hogy

a balatonmenti nyaralás ma sok esetben drágább, mint a külföldi tengerparti üdülőhelyeken a sokkalta drágább vagyintáru országokban.

A nyári árak természetesen még itt sem alakultak ki. Információnk szerint egy kisebb villáért 8—10 millió korona szezonzárta is elkérnek. Egyszerű falusi parasztszoba ára is több mint egymillió lesz a nyári szezontartamára.

Más években ilyenkor már

megkezdődött az érdeklődés a nyári szezónra, de az idén a súlyos gazdasági helyzet egyelőre a legtöbb ember számára bizonytalanná teszi, hol és mikor fog nyaralni. Az elmúlt évek folyamán azonban egy praktikus tapasztalatra is szert tettek a nyaralni kérészők. Megtanulták, hogy

ilyenkor sokkal magasabb árat kérnek a nyaralóhelyeken a legtöbbben tehát csak érdeklődnek, tapogatóznak, de nem kötik magukat, mert az elmúlt évek tapasztalatai alapján most is abban reménykednek, hogy nyáron, a szezón beálltával sokkal olcsóbban fognak lakáshoz jutni.

Pesti levél.

A tányér.

Éjjeli szórakozóhelyeken és az ugynevezett „bohányos színházakban” nagy szerepet játszik a tányér. Zongoristák, énekesek, szalózenekarok, kvartettek, sőt újabban az éjjeli mulatóhelyeken vendégszereplő klasszikus hegedű, cselló- vagy zongoraművészek is úgy szerződnek le, hogy tányérozniok is szabad legyen. A tányért nem hordják körül, hanem feltűnő helyen, a kijárat mellett helyezik el egy kis asztalkán. A tányérozást a cigányok találták ki. Kis porcellántányérkára összehajtott szalvétát helyeztek. A szalvéta arra volt jó, hogy a fukar adakozó rézkrajcárjait rejtették alá, míg a szalvéta tetején a forintok, koronások és esetleg bankkók diszlegtek. Ma már a cigány sem hordja körül a tányért, hanem a szalónmuzikusok és énekesek példájára szintén a kijárat mellett helyezik el.

Minél rosszabb lett a pénzünk, annál nagyobb a tányér. Ma már nincs is tányér, hanem tálcá, amelynek térfogata aszerint nő, a mennyivel több bankjegyet nyom Orell Füssli. Ma már félnégyeszer méter nagyságú ételhordó tálcák divatosak. A tálcán csulétek van. szaknyelven „fal”, amelyet a zenész vagy énekes maga helyez el. Nagy bankjegyek csalják a kis bankjegyeket. A „fal” épügy változik mint a takarékkorona vagy dollár értéke. A múlt héten még a rózsaszínű ötvenezer koronás volt a „fal”, ma már a százezreszel sem igen elégszik meg a tá-

nyérozó, hanem, ha jökekedve van. 500 ezrest is odatesz csalogatónak. A tányérom tekintélyes összegek szoktak egybegyülni. Budapesten legnagyobb bevétel képességű „tányéria” egy bécsi származású német bázongorásnak van, aki kupaikat is énekel. Tányérvédelme, amely egy óriás méretű tárcán gyűli halomba, meg haladja a napi hárommillió koronát.

Közgazdaság.

A Bánáti Gyáriparosok szövetségének közgyűlése.

(Saját tudósítónktól.) Szana Zsigmond vezérigazgató elnöke mellett tartotta a Bánáti Gyáriparosok Szövetsége ez ideig rendes közgyűlését, melyet Szana Zsigmond mélyen szántó, gondolatokban gazdag, a közgazdasági helyzet hű tükreket képező nagyszabású beszéddel nyitotta meg.

A terjedelmes évi jelentést Miklósi tükör olvasta fel. A jelentés, mely részletesen beszámol a múlt évi eredményről, kiemelt, hogy az elmúlt esztendőben csak hatvanhat új gyárvállalat létesült az előző évek 104, illetve 124 és 143 alapításával szemben. Míg 1921-ben még 647 gyár részesült állami iparpártolásban, az elmúlt évben ez a szám 269-re apadt. A külföldi tőke nagyban érdeklődött a bánáti ipar iránt, de a folyamatban volt tárgyalások nem vezettek eredményre, minthogy nem nyújthatták a bánáti gyárosok a külföldi szakemberek kiutastása ellen kért biztosítékokat.

A Szövetséghez tartozó 64 vállalat összesen 1632 tisztviselőt és 22862 munkást foglalkoztat, akik közül csak 22 (1,40%) illetve 361 (1,60%) a külföldi szakember. Ami a gyárak produktióját illeti, ez nem érte el az előbbi évek nagyságát, de különösen nem merítette ki a vállalatok teljesítőképességét, a mi viszont a kedvezőtlen közgazdasági helyzetnek, a vám- és szállítási nehézségeknek, a pénzügyi szükségletnek s a súlyos adóterheknek tulajdonítható.

Jakobi Kálmán dr. a szociálpolitikai bizottság jelentését terjesztette elő, melyből kitűnik, hogy több új gyári bőlesőde létesült s hogy a bizottság azzal a tervvel foglalkozik — amint azt a Közlöny már megírta — hogy a Bega partján egy nagyszabású gyermekdióspensárt létesítsen. Ugy a jelen téséket, mint a Drachsler Vilmos által bemutatott zárszámadásokat tudomásul vették és megállapították a f. évi költségvetést.

A Temesvári Városi Takarékpénztár közgyűlése.

(Saját tudósítónktól.) Ez az intézet kiváló vezetés mellett az utóbbi években gyönyörű fejlődésnek indult, úgy hogy alapitóját, melyet csak a múlt évben emelt öt millióval, újból tízmillióval husz millióra emelt.

Most tartott rendes évi közgyűlést, melyen Georgevici Lucian dr. főpolgármester elnöklettel tudomásul vették az igazgatóság jelentését, amelyből kitűnik, hogy az elmúlt üzleti év 1,707.955.45 lej tiszta haszonnal zárult. 105.090.70 lejt új számlára visznek át.

A megejtett választásoknál megválasztották az igazgatóságba: Georgevici Lucian dr., Lindner Armin, Baruch Izidor, Benedict Norbert, Biraescu György, Deutsch Ernő, Horsia Kornél, Krajer József, Löffler Béla, Mercea Viktor dr., Nistor Dimitrie dr., Sagogvici Sámuel dr. A felügyelő bizottság tagjai lettek: Bobb Ilie dr., Constantimovici Joan, Disela Pál, Frank Jenő, Kuvovszky Rezső, Palulay József, Schubert Péter.

Georgevici főpolgármester zárszámban rámutatott a múlt üzleti év fényes eredményére, melynek oroszlanrésze Lindner Armin vezérigazgatót illeti. Nagy tudása, kiváló szorgalma emelték az intézetet mai magasságára s ezért hálás köszönetet mond neki.

— Hadfelszerelési kölcsönt kap Görögország. Athenből táviratozzák: A Schneider-Creuzot cég késznek nyilatkozott, hogy 220 millió frank kölcsönt adjon abból a célból Görögországnak, hogy az hadihajókat rendelhessen a francia gyáraktól.

— Megegyezés hiányában megszünt kényszerjegyzési eljárás. Az aradi törvényszék cégbírósága, ma foglalkozott Klein Sándor aradi bórnyagkereskedő kényszerjegyzési ügyével, aki körülbelül két hónappal ezelőtt három millió kétszázezer lej passzívával és két százötvenhét ezer lej aktívával kényszerjegyzésget kért maga el

Dzsungel csodái.

IV. rész.

még ma szerdán és csütörtökön az

APOLLOBAN.

Hirdetéseket

az összes helyi, helyi, valamint külföldi lapok és folyóiratok részére, ugyanezen előfizetéseket felvesszünk. :: Órasz lapok naponta kaphatók. :: Utólevelek vizumoztatását szíves-séggel vállaljuk. :: Divatlapok szolid árak mellett nagy választékban kaphatók. 1718

LÖBL-hírlapiroda, Arad,
Apolloban szomban. Telefon az. 398.

JÖNI JÖNI

THEODORA

az APOLLOBAN.

Szenzációs olcsó árakon

söt felöltők és ruhák 10038

„PARIS”-nál Arad, Város-házával szemben.

JÖNI JÖNI

THEODORA

az APOLLOBAN.

SMYRNA KÖNYV érkezik

Kölet hírlapirodába Arad.

Ára 75.— Lej. 10040

Kis ördög.

Vigjáték sláger. — Bemutatója ma szerdán, csütörtökön és pénteken az

Urániában.

Rotschild Eduard egész vagyonát felajánlotta a frank feljavítására.

Parisból jelentik: A párisi „Aux Ecoûtes“ hetilap szenzációs részleteket közöl a frankjavítási akció döntő gyűléséről. A gyűlés Poincaré elnöke alatt folyt le és az összes nagybankok igazgatói és a Comité de France képviselője vettek részt. Elsősorban Eduard Rothschildot szólították fel vé-

leményadásra. Rothschild kijelentette, hogy a harcot fel kell venni és erre a célra egész vagyonát Franciaország rendelkezésére bocsátja. A bankok igazgatói lelkesen immediték nagylelkű határozatáért és csatlakoztak indítványához. A frankjavítási akció vezetésében a „Société Generale“ viszi a főszerepet.

len. Ma már másodikban tartották meg ebben az ügyben a tárgyalást, azonban sem az első, sem pedig a mai tárgyaláson a Rózsádó Klein Sándor nem jelent meg. Általában Amerikában tartózkodik. Mivel az elhalasztott tárgyaláson sem egyeztek meg békésen, a hiteltelzők, a bíróság a kényszer-egyezségi eljárást megszüntette és csődkerés esetén megindítja a csődeljárást Klein Sándor ellen.

= A magyarországi közvetlen vasúti jegyváltás felfüggesztése. Bucarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatósága közli, hogy a Magyarországra szóló közvetlen vasúti jegyek váltását április 15-ig felfüggesztették.

= Az Angol-Magyar Bank mérlege. Budapestről jelentik: Az Angol-Magyar Bank budapesti igazgatósága megállapította az 1923. december 31-ével zárult XXXIII. üzletévre vonatkozó mérleget. Az üzlet év bruttó nyeresége 10.299.586.614 K (azaz 1922. évi 439.437.524 K-val szemben), amíg a tiszta nyereség-egyenleg 3.501.007.699 K (az 1922. évi 132.359.375 K-val szemben). A nyereség hováfordítása tekintetében az igazgatóság azt a javaslatot fogja az április 16-án tartandó évi rendes közgyűlés elé terjeszteni, hogy abból az 1923. évre osztalékjogosult 1.300.000 részvény után 180%, azaz részvényenként 1800 korona (tavaly 120 korona) osztalék fejében a részvényesek között 2340 millió K fizetessék ki, a rendes tartalékalap 450 millió K-val gyarapíttassék, (miáltal a tartalékalap 40 milliárdra emelkedik), míg az alapszabályszerű levonások után fennmaradó 369.106.769 K az 1924. üzletév számlájára vitessek át.

Valutapiac.

A lej Párisban 9.25.

Helyi valutaárak.) Április 1.) Francia frank 10.65, svájci frank 34, dollár 193.50, dinár 2.40, szokol 5.80, líra 8.45, angol font 8.35. **Kifizetések:** Budapest külföldi 415 belső 480, Bécs 370, Prága 5.74, Zürich 33.90, Milano 8.39, London 8.29, Páris 10.55, Newyork 192.75 Belgrád 2.32.

Zürichi nyitás. (Április 1.) Amsterdam 211.87.50, Newyork 572.75, London 2462.50, Páris 31.67.50, Milano 24.92.50, Prága 17.05, Budapest 0.0075, Belgrád 7.10, Bucuresti 295, Bécs 0.0080.75

Zürichi zárlat. (Április 1.) Amsterdam 211.25, Newyork 570.75, London 2467.50, Páris 31.77.50, Milano 25.07.50, Prága 17.10, Budapest 0.0075, Belgrád 7.12.50, Bucuresti 2.95, Bécs 0.0080.75.

Bucuresti tőzsdezárlat. (Április 1.) Kifizetések: Páris 10.55, London 8.26, Newyork 192, Milano

8.40, Zürich 33.30, Bécs 0.002715, Prága 5.70, Budapest 0.0020. —

Valuták: Napoleon 725, léva 1.25, török líra 0.98, angol font 812, francia frank 10.25, svájci frank 32.75, líra 8.20, drachma 3.20, dinár 2.30, dollár 190, lengyel márka 0.00022, osztrák korona 0.0027, magyar korona 0.0022, szokol 5.40

Budapesti devizaközvetítései. (Április 1.) Belgrád 930—965, Bucuresti 385—405, London 323.200—333.800, Milano 3295—3430, Páris 4170—4340, Prága 2245—2315, Bécs 106.15—109.45, Napoleon 363000. **A takarékkorona árfolyama 111.**

Budapesti értéktőzsdezárlat. (Április 1.) Magyar Hírel 775.000, Osztrák Hírel 263.000, Salgó 855 ezer, Rima 190.000, Ganz Danubius 5.050.000, Szlavonia 147.000, Kereskedelmi Bank 1.785.000, Schlick 111.000, Cukor 4 millió 300.000, Készpénz 4.050.000.

Panaszkodó mészárosok

(Csak elsőrendű marhát szabad vágni Aradon.)

(Saját tudósítónktól.) Arad város vezetősége, amikor maximalta a húsárakat, szigorúan elrendelte, hogy a mészárosok kizárólag elsőrendű marhahúst mérhetnek ki. Ennek dacára a mészárosmesterek silány vágómarhákat vittek napokon keresztül a vágóhidra, amelyeknek a levágását a vágóhid igazgatója ma megtagadta. A mészárosok küldöttségileg jelentek meg dr. Robu János főpolgármesternél és elpanaszolták a vágóhidigazgató eljárását. A főpolgármester kocsin kiment a vágóhidra és megállapította, hogy az igazgató jogosan járt el, mert a mészárosok nem tartották be a rendelkezést és silány minőségű állatokat vittek ki levágás céljából. Ma délben magához hívatta a mészárosok vezetőit és tudtára adta nekik, hogy a maximáló rendelkezés értelmében kizárólag elsőrendű marhahúst van joguk kismérni, ezért a vágás megtagadásánál jogosan járt el a vágóhid igazgatója.

A szerkesztésért ideiglenesen **KÖCSY JENŐ** felel.

Cenzurat: Prefectura Judejului.

Megjött az ORIENT

divatruházba a legfinomabb tavaszi férfi- és női szövet. 1967

Dr. FERENCZI fogorvosi rendelője
ARA D. Str. Eminescu 10.
(Deák Ferenc-u. 39.)

Építőanyagok és szerzők.

Pallók, gömbök, deszkák, szegletes fák, gömb, falkötő és fazonvasak, fayence-, keramitlapok, falazó, burkolótéglák, kátrány, nádszövet, pépfedelemezek, egyéb építési anyagok, felvonók, csigák, szivattyúk, szerzők, gépek és motorok kaphatók.

Fodor és Reisinger cég
Arad, Calea Radnei 53. sz. a. telepén.

Egy főmolnár és két almolnár

Keresettek **Orlov** részére. Ajánlatok borsási igény megjelölésével

Argus Keresk. Iroda, Timisoara, Bonnaz-utca 16. kéldendők. 1952

BIZTOSÍTÁSI MANIPULÁNS

szakmában teljesen jártas, megbízható

hivatalnok felvétetik az Adria Biztosító Társulat vezér-ügynökségénél **ARADON.** Román és német nyelvben, gép- és gyorsírásban jártasak előnyben részesülnek.

Kézzel írott ajánlatok április hó 15-ig a vezér-ügynökség aradi címére küldendők be. 1985

Schiel Testvérek r.-t. Brassó
Temesvári fiók: IV. Herrengasse 2.

Minta és elárúsító raktár mindennemű malomgépek, áttételek és alkatrészek, viziturbínák és motorok, a budapesti Ganz-Danubius gyár hongerszékeinek vezérképviselete valamint pótalkatrészek.

Műszaki cikkek: szítaselyem, (svájci gyártmány) szijjak, elvátorgurtnik és hozzávaló tartány és csavarokkal, faragó szerzők, faszíjkorongok, textílgépek, gyapjufésűk, gyapjútépők szövészékek.

A Michelin-cég auto-pneumatikái (Cablé mixte). Ugy az autóközvetítőknek, mint a kereskedőknek és viszonteladókknak legelőnyösebb áron, mert fiókunk a leghíresebb autogummi-cég képviselője. 349

Cunard Line.

T. utasainkkal van szerencsénk közölni, hogy modern, legújabb hajóinkkal, jelentékenyen megnagyobbítottuk és javítottuk a forgalmat **Kanadába.**

Hajóink hetenkint átszállás nélkül indulnak **350**

Hamburg-ból és Cherbourg-ból

Felvilágosításokat minden utazási ügyben díjmentesen eszközöl a **fiókja Timisoara** Jászai-város. Hunyad-ut 40. sz.

„PHILIPS”

hollandiai izzólámpagyár képviselője Erdély és Bánát részére 1881

Carol Gombos
Timisoara, IV., Str. Ioan Ghila 15.

FONTOS!
Délamerikautazéknak!

Tisztelettel értesítjük a t. utazóközönséget, hogy vállalatunknak megvannak Timisoarán a saját képviselői Vállalatunk az egyedüli gőzhajózási társaság, mely a világ legnagyobb és legmodernebbül berendezett hajóval rendelkezik, mely kizárólag Közép-Brazília, Uruguay és Argentínában a következő városokban kötnek ki: Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos, Paranaguá, San-Francisco, Florianopolis, Rio-Granda, Montevideo és Buenos-Aires

Kérjük tehát az utazni vágyókat, hogy saját irodánkban felkeressenek, ahol is szívesen és ingyen kapnak mindennemű felvilágosítást. 343

Kiváló tisztelettel: Hamburg-Südamerikánische Dampfschiffahrts-Gesellschaft. — Vezérképvisező: **Klein Gyula Timisoara.** Központ: Belváros, Jenőherceg-utca 5. Fiók: I. C. Bratianu-utca 1. (az alomással szemben.) 343

Ma és mindennap kellemesen szórakozhatik a modern kényelemmel berendezett „Transsylvania kávéházban” Fűdes palotával szemben. Intim és ládás szórakozóhely

MUZSAY férfiruha-üzletében mélyen leszállított árak. Arad, színház főbejárattal szemben

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetés ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej.
Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej.
A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután 1 óráig vesszünk fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni!
A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva erősen alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

SZOBALÉANY jó bizonyítvánnyal ircsalódnál azonnali felvétetik. — Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 700

ÜGYES szobaléany felvétetik. Arad, Strada Muresianu (Nádor-ucca) 8. 1963

FIATAL leány fogorvosi rendelőbe aszisztensnőnek kerestetik. Dr. Spielberger Arad, Str. Consistorului 6. 10.039

HANDELSKORRESPONDENTIN. Stenotypistin, perfect in romänisch-deutsch-ungarischer Correspondenz, langjährige Bürokratt sucht entsprechenden Posten. übernimmt eventuell bei Handelsfirmen auch Stundenkorrespondenz-arbeit. Offerte zu richten an: Balázs házigondnok Arad, Plata Cetatei Veche 1. unter Doppelcouvert mit Chiffre „Correspondenz.“ 1984

SZOBALÉANYT keresek azonnali belépésre. Kornis Zsigmond Arad, Strada Unirei (Fábián-ucca) 8-10. 1983

MAGYAR-NÉMET levelezésben jártas gyors- és gépirőnt keres helybeli iparvállalat. Románul tudók előnyben. Ajánlatokat „Levelező” jellegre Kelet hírlapirodába Arad kérünk. 10.040

GYERMEKLEÁNYT, vagy szárazdadát keresek azonnali belépésre Schauer Arad, Str. Bratianu 14. új szám. 10.040

NYERSTERMÉNY kereskedő cég azonnali belépésre keres német-magyar gép irőnt, esetleg férfit. Gyorsírnai tudók előnyben. Ajánlatokat „Nyerstermény” jellegre Kelet hírlapirodába Arad kérünk. 1041

MINDENES, főzést értő, azonnali felvétetik Braun-malomba Micalaca-Nou (Ujmiklakán.) 1991

Lakás.

EGY-KÉT szépen butorozott különbeáratu szobát lehetőleg fürdőszobával keresek. Cimeket Kelet hírlapirodába Arad kérek. 10.040

Vétel és eladás.

RÖVID zongorámat 1000 lejért havonta érbe adom. Cim Aradi Újság kiadóhivatalánál. 1990

ANTIK BERAKOTT SZEKRENY, SZALON BERENDEZÉSEK, csillárok, sches lon-terítők, plüsch asztalterítők, függönyök, toalett-tükör, szőnyegek, 6 személyes ezüst evőkészlet, 6 személyes étkező szervise, férfi ruha és felöltő, pokrócok, biedermeier-asztal, goblineképek, filé motívok, különböző kézimunkák, ágyak, jégsekreney, stb. eladó. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

EREDETI világos norvég csukamáj-olaj Marke Aarsaether, görvéllykóros, tüdőbajos, fejtelen, sápadt, angolkóros, gyenge gyermekeknek és felnőtteknek. Dr. Földes gyógyszerész Arad. 14133

Primăria Oraşului Arad.

No. 7717—1924.

PUBLICAŢIUNE DE CONCURS.

Având în vedere reorganizarea posturilor de diurnişti dela Primăria Oraşului Arad, urmând a fi numiţi de funcţionari şi încadraţi în clase de salarizare, precum şi pentru ocuparea posturilor de consilier economic, 6 notari, bibliotecar, muzeolog-partea vacante, parte ocupate în mod provizor-deschidem concurs şi invităm doritorii de a ocupa vreun post, ca să-şi înainteze cererile Primăriei Oraşului Arad până la 25. Aprilie 1924, instruite cu următoarele documente:

Pentru funcţiunea de consilier, notari şi bibliotecar conform dispoziţiei Art. 76. din Regulamentul pentru aplicarea Legii statutului funcţionarilor o diplomă universitară, cu excepţia acelor cari prin drepturi câştigate ocupă deja o funcţiune, pentru care se cer titluri academice, iar pentru funcţionari graduri inferioare diplomă de absolvirea liceului, cu excepţia diurniştilor angajaţi la Primăria oraşului. În afară de aceste documente funcţionarii cari sunt în serviciu public, vor anexa şi un stat de serviciu, iar cei ce nu sunt în funcţiune vor anexa certificat medical de starea sanitară, certificat de moralitate, dovada despre situaţia militară şi în fine dovada, că posedă limba statului.

Atragem atenţiunea peienţilor, că clasa şi gradul fixat în concurs este maximumul admis de buget, însă la numire se va avea în vedere clasa şi gradul care corespunde cu titlurile, etatea şi vechimea peienţilor deci eventual vor putea fi numiţi şi sub clasa şi gradaţia fixată în concurs.

În fine notăm că posturile de funcţionari în partea mare sunt deja ocupate de diurnişti şi deci acestia urmează să fie înaintaţi.

Posturile sunt următoarele:

1. Biroul Primarului, 1 notar în cl. IX. gr. 2. 1 dactilografă în cl. XI.
2. Biroul ofiterului stării civile, 3 funcţionari în cl. XI.

3. Serviciul Administrativ, 1 post de notar cl. VIII. gr. 3. 1 post de notar cl. IX. gr. 2. 1 post de funcţionar cl. X. 4 posturi de funcţionari cl. XI.

4. Registratura, 1 post de funcţionar cl. X. 3 posturi de funcţionari cl. XI.

5. Arhiva, 5 posturi de cl. XI.

6. Serviciul Cultural, 1 post de funcţionar cl. X. 1 post de dactilografă cl. XI.

7. Palatul Cultural, 1 post de bibliotecar cl. VII. gr. 3. 1 post de muzeolog cl. X.

8. Serviciul Economic, 1 post de consilier economic cl. VI. gr. 3. 1 post de funcţionar cl. X. 1 post de dactilografă cl. XI.

9. Intendenţa Economatului, 1 post de funcţionar cl. XI.

10. Serviciul Technic, 1 post de conductor de cl. IX. gr. 3. 1 post de funcţionar de cl. X. 2 posturi de desănători cl. XI. 2 posturi de funcţionari cl. XI.

11. Antistia Comunală Circ. I, 1 post de notar cl. VIII. gr. 1. 1 post de notar cl. VIII. gr. 2. 7 posturi de funcţionari cl. XI.

12. Serviciul Pompierilor, 1 post de subcomandant cl. XI.

13. Abator, 1 post de funcţionar cl. XI.

14. Antistia Comunală Circ. II, 1 post de funcţionar cl. X. 1 post de dactilografă cl. XI.

15. Serviciul Financiar, 1 post de notar în cl. VII. gr. 1. 2 posturi de funcţionari cl. XI.

16. Casseria, 1 post de funcţionar cl. XI.

17. Percepţia, 1 post de funcţionar cl. VIII. gr. 2. 2 posturi de funcţionari cl. X. 10 posturi de funcţionari cl. XI. 1 post de desănător cl. XI.

18. Contabilitatea, 3 posturi de funcţionari cl. XI.

19. Prefectura şi I. O. V. 3 posturi de funcţionari de cl. XI.

Arad, la 26. Martie 1924. 1982

Primar:
Dr. Robu.

PERZSA és egyéb szőnyeget, butorokat, antik tárgyakat, ezüstneműt, fehérneműt kézimunkát, festményeket, dísz-tárgyakat bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

TÖBB SZÁZ évfolyam bekötött folyóirat és nagy tömeg hangjegy olcsón árusítatnak ki Kerpelnél Arad. — Ugyanott kölesönkönyvtár is. Telefon 383. 878

HOFFHER cséplőgarnitúra eladó. Str. Anton Pan 14. Gai (Gái.) 1883

SZARAZON tartott tisztán fenyőfűrészpör minden mennyiségben kapható az Aradi Faipari Vállalat Calea 6. Vánatorului (Kürtösi-ut) fűrésztelepén. 1946

CIRCA 150 métermázsza prima MUHAR SZENA eladó. Kulmer Dániel Pecica-Maghara (M.-Pécska.) 1986

Ingatlan.

SZANTÓFÖLD Ghiorocon (Györökön) 3-5 holdas parcellákban, valamint ház lakással, előnyös árban eladó, Lloyd-Bank Arad. 1864

HÁZ Ghiorocon (Györökön) átvehető lakással, előnyös árban eladó. Lloyd-Bank Arad. 1865

ARADON, belváros szélén magánház átvehető négyszoba, elő-, fürdőszobás lakással, istállóval, nagy kerttel 400.000 lejért eladó. Urany-iroda Arad, főpostával szemben. 16.016

ELADÓ és azonnali átvehető 85 kat. hold szántóföld gazdasági felszereléssel, tanya épületekkel, vetéssel, kőszármánnyal Lugojtól (Lugostól) 6 kilométerre. Cim Sima főszemléző Balnt (Báline) Krassószörénymezgye. 1987

Üzletek.

FÜSZERÜZLET Berendezéssel kiadó, Arad, Strada Cuza Vodă (Thököly Imre-ucca) 44. 1989

Különbéle.

SZAZÖTVEN-KÉTSZÁZEZER lejt kölcsönbe adok. Ajánlatok „Teljes garancia” címen az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 1989

Keresek egy 1967 elárúsító segédet.
„Orient” divatruház, Arad.

Alkalmi vétel!

Sarokház jóforgalmu üzlettel és még két hozzátartozó ház, majorsági udvarrai, nagy dísznóoiál magtárral, beköltözhető lakással 950000.— Lejért eladó. — Cealádi ház négy szoba konyha parkettázva, fürdőszoba kerttel 520000.— Lejért eladó. — Azonnali beköltözhető. — Aradon, Piața Avram Iancu (Szabadság téren) nagy üzlethelyiség 100.000 Lejért átadó, az összeg nem egyszerre fizetendő. Azonkívül több kisebb nagyobb ház eladása valamint vételre előjegyezve. Arad, Strada Barițiu No. 3. (Rákózy-ucca) 1941

G. F. R. menetjegy irodában.

SZÖLOPÓTLÁSRA ALKALMAS

különbéle fajta

Gyökerez Szőlőoltványok

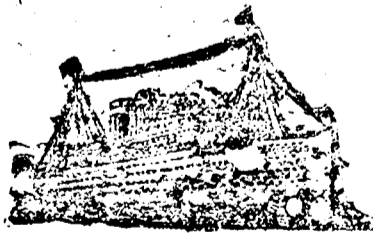
kaphatók 10080

Winkler József

termelőnél Arad,

Str. Consistorului (Batthyány-u.) 38/II.

Baltic America-Line Danzig-America

Értesítés. Igen utazóink tudomására hozzuk, hogy a Baltic-America-Line direkt szolgálatot létesített Danzig-Kanada között. Kérjük utasainkat, akik a fenti ut miatt hozzánk fordulnak és azokat, akik velünk akarnak Kanadába utazni, sürgősen közölnék velünk szándékukat, hogy a szükséges utbiztosítást a leggyorsabb elutazásra vonatkozólag megtehessek.

Tisztelettel:

Baltic-America-Line.

Képviseli: Maurice Goodvach, Bucuresti, Calea Grivitei No. 174.

Fiók képviselő: „Simplon“-iroda, Timisoara, IV. ker., Str. I. C. Bratianu Hotel Royal. 851